KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2023/736,

annettu 31 päivänä maaliskuuta 2023,

teknisten yksityiskohtien määrittelystä markkinakorjausmekanismin soveltamiseksi johdannaisiin, jotka liittyvät muihin unionin virtuaalisiin kauppapaikkoihin kuin TTF:ään

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon neuvoston asetuksen (EU) 2022/2578 ([1]) ja erityisesti sen 9 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Markkinakorjausmekanismin perustamisesta unionin kansalaisten ja talouden suojelemiseksi liian korkeilta hinnoilta annetulla neuvoston asetuksella (EU) 2022/2578, jäljempänä 'markkinakorjausmekanismia koskeva asetus', perustetaan väliaikainen markkinakorjausmekanismi, jota sovelletaan toimeksiantoihin, jotka tehdään maturiteetiltaan yhdestä kuukaudesta yhteen vuoteen olevilla Title Transfer Facility (TTF) -johdannaisilla ja muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvillä johdannaisilla käytävää kauppaa varten. Tämä tarkoittaa, että markkinakorjausmekanismia sovelletaan kaikkiin hyödykejohdannaisiin, joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla ja joiden kohde-etuutena on missä tahansa virtuaalisessa kauppapaikassa unionissa toteutettava kaasukauppa.

(2) Markkinakorjausmekanismia koskevan asetuksen 1 artiklan mukaan mekanismia sovelletaan toimeksiantoihin, jotka tehdään TTF:ään ja muihin unionissa sijaitseviin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvillä johdannaisilla käytävää kauppaa varten.

(3) Markkinakorjausmekanismia koskevassa asetuksessa säädetään markkinakorjausmekanismin soveltamista koskevista teknisistä yksityiskohdista ainoastaan TTF-johdannaisilla tehtävien toimeksiantojen osalta, mutta ei toimeksiantojen, jotka tehdään muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvillä johdannaisilla. Tämä johtui kiireellisestä tarpeesta soveltaa markkinakorjausmekanismia TTF-johdannaisiin, joita käytetään yleisesti viitehintana Euroopan kaasumarkkinoilla, ja siitä, että mekanismin soveltaminen muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvillä johdannaisilla tehtäviin toimeksiantoihin edellytti lisävalmisteluja. Sen vuoksi markkinakorjausmekanismia koskevassa asetuksessa siirretään komissiolle valta antaa täytäntöönpanosäädös, jossa määritellään tekniset yksityiskohdat, jotka koskevat markkinakorjausmekanismin soveltamista tällaisiin muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin. Tämä koskee erityisesti markkinakorjaustapahtuman toteutumista ja dynaamisen tarjousrajan soveltamista tällaisiin johdannaisiin. Markkinakorjausmekanismia koskevassa asetuksessa komissiolle annetaan myös valtuudet sulkea poikkeuksellisesti asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle tietyt muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvät johdannaiset.

(4) Niiden teknisten yksityiskohtien määrittelyssä, jotka koskevat markkinakorjausmekanismin soveltamista tällaisiin muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin, samoin kuin tiettyjen muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaiset mahdollisessa sulkemisessa markkinakorjausmekanismin soveltamisalan ulkopuolelle olisi otettava huomioon markkinakorjausmekanismia koskevan asetuksen 9 artiklan 2 kohdassa vahvistetut perusteet, eli tietojen saatavuus muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaisten hinnoista sekä vaikutukset, joita markkinakorjausmekanismin laajentamisella muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin olisi unionin sisäisiin kaasuvirtoihin ja toimitusvarmuuteen sekä rahoitusmarkkinoiden vakauteen. Tällaisessa määrittelyssä ja mahdollisessa poissulkemisessa olisi otettava huomioon myös ACERin ja ESMAn vaikutustenarviointiraportit, jotka on toimitettava viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2023 markkinakorjausmekanismia koskevan asetuksen 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

(5) TTF-johdannaisten markkinakorjausmekanismi aktivoituu, kun markkinakorjaustapahtuma toteutuu, eli kun ICE Endex B.V.:n julkaisema front-month TTF-johdannaisen selvityshinta on yli 180 euroa megawattitunnilta ja 35 euroa korkeampi kuin viitehinta kolmen työpäivän ajan. Unionin muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaiset markkinakorjausmekanismi olisi aktivoitava samaan aikaan, kun sama markkinakorjaustapahtuma toteutuu. Tähän on kaksi pääasiallista syytä. Ensinnäkin monet muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin kuin TTF:ään liittyvät johdannaiset ovat vähemmän likvidejä kuin TTF-johdannaiset. Jos markkinakorjausmekanismin aktivointi perustuisi epälikvideihin futuureihin, mekanismi voisi olla altis manipuloinnille, mikä voisi johtaa tarpeettomiin aktivointeihin tai viivästyneisiin aktivointeihin. Toiseksi jos markkinakorjausmekanismi aktivoitaisiin ainoastaan joihinkin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaisten osalta, kaupankäynti voisi siirtyä johdannaisiin, jotka liittyvät muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin, mikä voisi johtaa vääristymiin unionin

([1]) Neuvoston asetus (EU) 2022/2578, annettu 22 päivänä joulukuuta 2022, markkinakorjausmekanismin perustamisesta unionin kansalaisten ja talouden suojelemiseksi liian korkeilta hinnoilta (EUVL L 335, 29.12.2022, s. 45).

energia- tai rahoitusmarkkinoilla, esimerkiksi siihen, että markkinaosapuolet valitsevat niille suotuisimpien korjattujen ja muiden kuin korjattujen johdannaisten välillä, mistä on haittaa kuluttajille. Tätä arviota tukee ACERin arviointiraportti, jossa todetaan, että myös unionin muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaisten markkinakorjausmekanismi olisi aktivoitava front-month TTF-johdannaisen selvityshinnan perusteella markkinakorjausmekanismia koskevan asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

(6) Kun markkinakorjaustapahtuma toteutuu, markkinakorjausmekanismia koskevassa asetuksessa vahvistetaan dynaaminen tarjousraja, jonka mukaan markkinoiden ylläpitäjät eivät saisi hyväksyä eivätkä TTF-johdannaismarkkinaosapuolet saisi toimittaa sellaisia TTF-johdannaisia koskevia toimeksiantoja, joiden on määrä päättyä front month TTF-johdannaisen voimassaolon päättymispäivän ja sen front year TTF-johdannaisen voimassaolon päättymispäivän välisenä aikana, jonka hinnat ovat 35 euroa korkeammat kuin ACERin edellisenä päivänä julkaisema viitehinta. Tämä dynaaminen tarjousraja soveltuu myös muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvillä johdannaisilla tehtäviin toimeksiantoihin, eikä se edellytä muutoksia. Kuten TTF-johdannaisten tapauksessa, toimitusvarmuuteen liittyvä lisä, joka on 35 euroa megawattitunnilta, edustaa viitehinnan ja kuukausifutuurien hinnan keskimääräistä eroa useiden muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaisten osalta kesällä 2022. Tämä kuvastaa kustannuksia, joita aiheutuu mahdollisesta infrastruktuurin ylikuormituksesta, kun kaasua siirretään LNG-terminaalista Manner-Eurooppaan unionin muille alueille. Lisäksi saman hintakaton soveltamisen kaikkien virtuaalisten kauppapaikkojen johdannaisiin pitäisi rajoittaa riskiä siitä, että kaupankäynti siirtyy perusteettomasti virtuaalisten kauppapaikkojen välillä, sekä riskiä siitä, että unionin eri alueiden tasapuoliset edellytykset houkutella LNG-toimituksia vääristyvät, mikä voisi johtaa markkinoiden pirstoutumiseen unionin sisällä. ACER on arviointiraportissaan samaa mieltä siitä, että TTF-johdannaisia koskeviin toimeksiantoihin sovellettava dynaaminen tarjousraja soveltuu myös muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvillä johdannaisilla tehtäviin toimeksiantoihin.

(7) Komissio katsoo, että markkinakorjausmekanismia olisi sovellettava kaikkiin muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin ilman poikkeuksia. ACER ja ESMA vahvistivat vaikutustenarviointiraporteissaan komission kannan eli sen, ettei muiden virtuaalisten kauppapaikkojen sisällyttämisellä ole merkittäviä kielteisiä vaikutuksia rahoitus- tai kaasumarkkinoihin. Sekä ACER että ESMA huomauttivat, että markkinakorjausmekanismin laajentaminen muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin tuo mahdollisesti vain vähän lisähyötyjä, että useimmilla näistä johdannaisista ei ole riittävästi likviditeettiä ja että joillekin keskusvastapuolille voi aiheutua lisäkustannuksia maksukyvyttömyyden hallintamenettelyjensä muuttamisesta. Markkinakorjausmekanismia koskevan asetuksen täytäntöönpano huomioon ottaen sekä ACER että ESMA yhtyivät kuitenkin komission päätelmään, jonka mukaan markkinakorjausmekanismin soveltaminen kaikkiin muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin ei aiheuta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia rahoitus- tai kaasumarkkinoihin. Komissio on arvioinnissaan analysoinut erityisesti seuraavia perusteita markkinakorjausmekanismia koskevan asetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

(8) Ensinnäkin tiedot tämän täytäntöönpanosäädöksen soveltamisalaan kuuluvien muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaisten hinnoista ovat helposti saatavilla, koska näillä johdannaisilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla, jotka antavat säännöllisesti tietoja hinnoista.

(9) Toiseksi joidenkin muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaisten likviditeetin puute ei aiheuta käytännössä merkittäviä täytäntöönpano-ongelmia, koska komissio on tietoisesti valinnut erittäin likvidit TTF-kuukausifutuurit hintatasoksi, joka aktivoi markkinakorjausmekanismin muiden virtuaalisten kauppapaikkojen osalta.

(10) Kolmanneksi on epätodennäköistä, että soveltamisalan laajentamisella muihin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin olisi merkittävä kielteinen vaikutus toimitusvarmuuteen. Tämä johtuu siitä, että tärkeintä välinettä toimitusvarmuuteen liittyvien ongelmien ehkäisemiseksi, eli tarjousrajaan sisältyvää ’preemiota’ (lisäys LNG-markkinahintoihin nähden eli markkinakorjausmekanismia koskevan asetuksen johdanto-osan 19 kappaleessa tarkoitettu ’hintakatto’) sovelletaan kaikkiin johdannaisiin ja sillä varmistetaan, että markkinakorjausmekanismi ei heikennä unionin kykyä houkutella LNG-toimituksia. Laajennuksella ei todennäköisesti myöskään ole merkittävää kielteistä vaikutusta unionin sisäisiin kaasuvirtoihin, koska markkinakorjausmekanismia sovelletaan väliaikaisesti ja koska unionin kaasuvirrat ovat tulosta monitahoisista positioista, jotka eivät johdu ainoastaan johdannaissopimuksista, vaan myös monista muista tekijöistä, joihin markkinakorjausmekanismi ei vaikuta, kuten pitkäaikaisista toimitussitoumuksista, lyhytaikaisista ja spot-kaupoista sekä OTC-kaupankäynnistä.

(11) Markkinakorjausmekanismin laajentamisen ei myöskään odoteta vaikuttavan merkittävästi rahoitusmarkkinoiden vakauteen, koska yli 90 prosenttia unionin säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteena olevista maakaasujohdannaisista on TTF-johdannaisia. Mitä tulee mahdollisiin lisäkustannuksiin, joita joillekin keskusvastapuolille voi aiheutua maksukyvyttömyyden hallintamenettelyn muuttamisesta, ESMA totesi, että sen vaikutustenarviointiraportin julkaisemisajankohtana yksikään keskusvastapuoli ei ollut ilmoittanut, että markkinakorjausmekanismia koskeva asetus saattaa edellyttää merkittäviä muutoksia.

(12) Edellä esitetyn perusteella komissio päättelee, ettei mitään muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvää johdannaista pitäisi poikkeuksellisesti jättää markkinakorjausmekanismin soveltamisalan ulkopuolelle.

(13) Jotta voidaan säilyttää johdannaismarkkinoiden moitteeton toiminta ja antaa markkinaosapuolille mahdollisuus hallita riittävästi riskejään, on erittäin tärkeää, että tällä asetuksella ei puututa sopimuksiin, jotka on tehty ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamista. Samasta syystä markkinaosapuolten olisi voitava tosiasiallisesti kuitata positioita muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvissä johdannaisissa, jotka on avattu ennen tämän asetuksen soveltamista. Dynaamista tarjousrajaa ei sen vuoksi olisi sovellettava sopimuksiin, jotka on tehty ennen tämän asetuksen voimaantuloa, eikä kauppoihin, joissa markkinaosapuolet voivat kuitata tai pienentää positioita, jotka johtuvat muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviä johdannaisia koskevista sopimuksista, jotka on tehty ennen tämän asetuksen voimaantuloa. Lisäksi keskusvastapuolilla on keskeinen rooli TTF-johdannaismarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamisessa lieventämällä vastapuoliriskiä. Yhtä tärkeää on varmistaa, että mekanismin laajentaminen koskemaan muita virtuaalisia kauppapaikkoja ei vaaranna asianomaisia välineitä määrittäviä keskusvastapuolia määritysosapuolen maksukyvyttömyystilanteessa. Näiden keskusvastapuolten olisi sen vuoksi voitava toteuttaa maksukyvyttömyyden hallintamenettelyjä ilman, että niihin sovelletaan tarjousrajaa. Dynaamista tarjousrajaa ei tämän vuoksi olisi sovellettava kauppoihin, jotka toteutetaan osana keskusvastapuolen järjestämää maksukyvyttömyyden hallintamenettelyä.

(14) Ei ole mitään ajateltavissa olevaa syytä olla soveltamatta markkinakorjausmekanismin muita suunnittelupiirteitä muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin. Tämä koskee myös markkinakorjausmekanismin soveltamisen keskeyttämissääntöjä. On syytä huomata, että 4 artiklan 8 kohdan mukaan, jos on konkreettisia viitteitä siitä, että markkinakorjaustapahtuma on välitön, markkinakorjausmekanismin käyttöönotto olisi keskeytettävä, jos se aiheuttaisi tahattomia markkinahäiriöitä. Vastaavasti 6 artiklan mukaan markkinakorjausmekanismin soveltaminen olisi keskeytettävä milloin tahansa, jos dynaaminen hintakatto johtaisi vakaviin markkinahäiriöihin, jotka vaikuttaisivat toimitusvarmuuteen, pakollisiin kysynnän vähennystavoitteisiin, energiajohdannaismarkkinoiden vakauteen ja moitteettomaan toimintaan, unionin sisäisiin kaasuvirtoihin, kaasun markkinahintojen huomattaviin eroihin unionissa tai suhteessa muihin maailman alueisiin taikka voimassa olevien kaasuntoimitussopimusten pätevyyteen. Tahattomien markkinahäiriöiden arvioinnissa olisi otettava huomioon vaikutus koko Euroopan markkinoihin sekä nimenomaisesti jokaiseen virtuaaliseen kauppapaikkaan, johon markkinakorjausmekanismia sovelletaan; tällaisen tahattoman markkinahäiriön tapauksessa keskeyttämispäätöstä sovellettaisiin markkinakorjausmekanismia koskevan asetuksen 6 artiklan mukaisesti.

(15) Maakaasumarkkinoiden epävakaan ja ennakoimattoman tilanteen vuoksi on tärkeää varmistaa, että markkinakorjausmekanismia voidaan soveltaa muihin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin mahdollisimman pian, jos sen käyttöönoton oikeuttavat edellytykset täyttyvät. Sen vuoksi tekniset yksityiskohdat, jotka koskevat markkinakorjausmekanismin soveltamista muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin, olisi määriteltävä 31 päivään maaliskuuta 2023 mennessä. Tätä täytäntöönpanosäädöstä olisi kuitenkin sovellettava vasta 1 päivästä toukokuuta 2023, jotta yrityksillä, jotka ylläpitävät unionissa muita virtuaalisia kauppapaikkoja kuin TTF, olisi aikaa tehdä tarvittavat mukautukset.

(16) Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat markkinakorjausmekanismia käsittelevän komitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Soveltamisala

Asetuksen (EU) 2022/2578 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti tässä asetuksessa määritellään tekniset yksityiskohdat markkinakorjausmekanismin soveltamisesta johdannaisiin, jotka liittyvät unionin muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin kuin virtuaaliseen Title Transfer Facility (TTF) -kauppapaikkaan.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa sovelletaan asetuksen (EU) 2022/2578 2 artiklassa olevia määritelmiä.

Lisäksi tässä asetuksessa tarkoitetaan

1) ’muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvällä front month -johdannaisella’ muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvää johdannaista, jonka erääntymispäivä on lähimpänä niistä johdannaisista, joiden maturiteetti on yksi kuukausi ja joilla käydään kauppaa tietyllä säännellyllä markkinalla;

2) ’muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvällä front year -johdannaisella’ muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvää johdannaista, jonka erääntymispäivä on lähimpänä niistä johdannaisista, joiden maturiteetti on kaksitoista kuukautta ja joilla käydään kauppaa tietyllä säännellyllä markkinalla.

3 artikla

Markkinakorjausmekanismin soveltaminen muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin

Tätä asetusta sovelletaan toimeksiantoihin, jotka tehdään muihin unionissa sijaitseviin virtuaalisiin kauppapaikkoihin kuin TTF:ään liittyvillä johdannaisilla käytävää kauppaa varten.

4 artikla

Unionin muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvä markkinakorjaustapahtuma

1) Markkinakorjaustapahtuma, joka liittyy muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin, toteutuu, kun asetuksen (EU) 2022/2578 4 artiklan 1 kohdassa määritellyt edellytykset täyttyvät.

2) Markkinakorjausmekanismia koskevan asetuksen 4 artiklan 5 ja 7 kohdan mukaista dynaamista tarjousrajaa sovelletaan muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviin johdannaisiin, joiden on määrä päättyä front month -johdannaisten voimassaolon päättymispäivän ja front year -johdannaisten voimassaolon päättymispäivän välisenä aikana.

3) Markkinoiden ylläpitäjien, jotka toimivat muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaisten markkinoilla, ja tällaisten johdannaismarkkinoiden osapuolien on seurattava ACERin verkkosivustoa päivittäin.

5 artikla

Markkinakorjausmekanismin soveltamisen keskeyttäminen ja poistaminen käytöstä muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaisten osalta

Markkinakorjausmekanismin soveltamisen keskeyttäminen ja poistaminen käytöstä muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaisten osalta on toteutettava markkinakorjausmekanismia koskevan asetuksen 5 ja 6 artiklan mukaisesti.

6 artikla

Voimassa olevien sopimusten jatkaminen

Tätä asetusta ei sovelleta seuraaviin:

a) muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviä johdannaisia koskevat sopimukset, jotka on tehty ennen tämän asetuksen voimaantulopäivää;

b) muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaisten osto ja myynti, kun tarkoituksena on kuitata tai pienentää ennen tämän asetuksen voimaantulopäivää tehtyjä muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyviä johdannaisia koskevia sopimuksia;

c) muihin virtuaalisiin kauppapaikkoihin liittyvien johdannaisten osto ja myynti osana keskusvastapuolen järjestämää maksukyvyttömyyden hallintamenettelyä, mukaan lukien OTC-kaupat, jotka on rekisteröity säännellyillä markkinoilla selvitystarkoituksiin.

7 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä.*

Sitä sovelletaan 1 päivästä toukokuuta 2023.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 31 päivänä maaliskuuta 2023.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Ursula VON DER LEYEN